

LITERATURA INFANTIL I JUVENIL

Pacte estrambòtic per l'educació

ANDREU SOTORRA

www.andreusotorra.com

Imma Monsó, *L'escola Estrambota*. Il·lustracions de Miguel Gallardo. Col·lecció *Samarkanda*. RBA - LA MAGRANA. Barcelona, 2005. A partir de 9 anys.

Aquest és el debut de l'escriptora Imma Monsó en l'àmbit de la novel·la per a infants. De fet, la lectura de *L'escola Estrambota* farà esbossar un somriure permanent més aviat als lectors madurs que no pas als iniciàtics. I aquesta afirmació vol dir també que l'autora sembla que hagi entrat en l'aventura del llibre per a lectors joves per la via del divertiment, sense pretendre imitar la massa humana d'autors que escriuen únicament i exclusiva per a aquest tipus de lectors i que tracta temàtiques estrictament recomanables i adequades a aquest tipus de lectors.

Així com la majoria dels autors que segueixen aquesta lí-

editor de literatura infantil que justifica el seu criteri al·legant que només escull aquelles obres que s'adapten i s'adequen al nivell i la comprensió dels lectors joves. ¿De quins, si tot-hom sap que cada lector té un nivell? Doncs bé, un editor així possiblement no hauria publicat *L'escola Estrambota*. Per dos motius: perquè el llenguatge, senzill de base, genera un joc de noms inventats i manipulats que, fonèticament, s'han de relacionar amb marques, utensilis o altres identificatius de la societat de consum actual. I perquè el rerefons de la novel·la no és precisament educatiu, en el sentit que donem al terme, sinó que és irònicament crític amb el sistema escolar vigent.

A l'escola *Estrambota* de la novel·la d'Imma Monsó no només no hi ha normes sinó que els hàbits anàrquics i llèpols del sistema farien content qualsevol galifardeu en edat escolar. El que passa és que, per estrambòtic que sigui el pacte per l'educació, la llibertat d'actua-

IMMA MONSÓ HA ESCRIT 'L'ESCOLA ESTRAMBOTA'

nia s'enfonsen en el seu llot de gelatina literària, Monsó fuig de les arenes movedisses i respira aire fresc, i ho fa molt bé passant per alt el llibre d'estil que presideix tantes taules editorials. *L'escola Estrambota*, doncs, és una experiència singular que s'escapa del puritanisme literari establert per a infants.

No sé si darrere de l'autora, aparentment situada al marge de la colla, hi ha un esperit rebel, per la vena descarada que destil·la en la seva novel·la. Em temo que més d'un hi veurà una simple temptativa divertida i poc reeixida per a lectors joves sense ambicions, però jo m'hi pensaria dues vegades abans de qualificar-la alegrement de temptativa. Pere Calders va començar així i li va sortir tota una *Antaviana*. Roald Dahl no s'ho podia ni imaginar, quan va tornar de la guerra, que es convertiria en un autor dels més cèlebres per a lectors joves. Sovint s'ha escoltat algun

ció a l'Estrambota porta a la responsabilitat personal.

El robatori de l'Estrambollibre, un volum que, com si fos la llàntia d'Aladí, té el do de concedir tots els desitjos que se li demanen, aporta al relat una brisa de recerca detectivesca. I és aquest apartat de la trama el que mira de reüll, només de reüll, les possibilitats del gènere fantàstic.

Les il·lustracions de Gallardo s'escapen també de l'estil nintaire amb què tantes vegades es dona vida als personatges de la literatura infantil. Gallardo opta per unes làmines dominades pel color de fons, i perfila els personatges amb traços simples, amb poca definició, amb mirada adulta, esquitxa les diverses pàgines del llibre amb dibuixos més reduïts que els principals, i tendeix a una representació pròxima al cartellisme, com si l'il·lustrador no gosés ocupar gaire espai ni tampoc més protagonisme del que té el text de la novel·la.

Victoria Bermejo, *Contes per a nens*. Il·lustracions de Miguel Gallardo. Col·lecció *L'odissea*. EMPÚRIES. Barcelona, 2004. A partir de 8 anys.

Gemma Lienas, *Busco una mare!* Il·lustracions de Rebeca Luciani. LA GALERA I FUNDACIÓ INTERVIDA. Barcelona, 2005. A partir de 6 anys.

Care Santos, *Okupada*. Col·lecció *Columna Jove XXL*. COLUMNA. Barcelona, 2004. A partir de 15 anys.

Recull de contes brevíssims, amb missatges que conviden a reflexionar i amb un caràcter universal que no només fa que els lectors s'identifiquin amb els protagonistes sinó que els introdueix en l'univers dels infants.

L'autora parla als més petits, per experiència pròpia com a àvia, de l'adopció. Història d'una família amb dos bessons que adopta una nena boliviana. El relat s'estructura en apartats de totes dues bandes de l'Atlàntic.

Un grup d'okupes entren en un palauet abandonat. Durant gairebé un mes conviuen, treballen, comparteixen i fan una vida en comú sana i solidària. Però l'arribada d'una jove alemanya introdueix la discòrdia en el grup. Traducció al català de l'original castellà.

CÒMIC

Pablo Dopico, *El cómic underground español, 1970-1980*. EDICIONES CÁTEDRA. Madrid, 2005.

Diversos autors, *El Fanzine Enfermo* núm. 4.

La memòria de la nostra historieta sembla haver-se activat darrerament per recuperar determinades escoles i moviments clau de la seva evolució. L'estudi que Pablo Dopico ha escrit sobre el còmic *underground* que es va publicar a l'Estat espanyol en els anys de la Transició reivindica i recupera la importància d'un dels moments més vius de la nostra historieta. Amb una informació molt completa, tot i les petites inexactituds de context, Dopico reconstrueix el que va ser un moviment creatiu molt dispers i precari però que, situat a la frontera de la tolerància legal, va plantejar crítiques i alternatives vitalistes molt en consonància amb les reivindicacions llibertàries d'un important sector del jovent.

La manca d'estructura editorial, l'excés de voluntarisme, les contra-

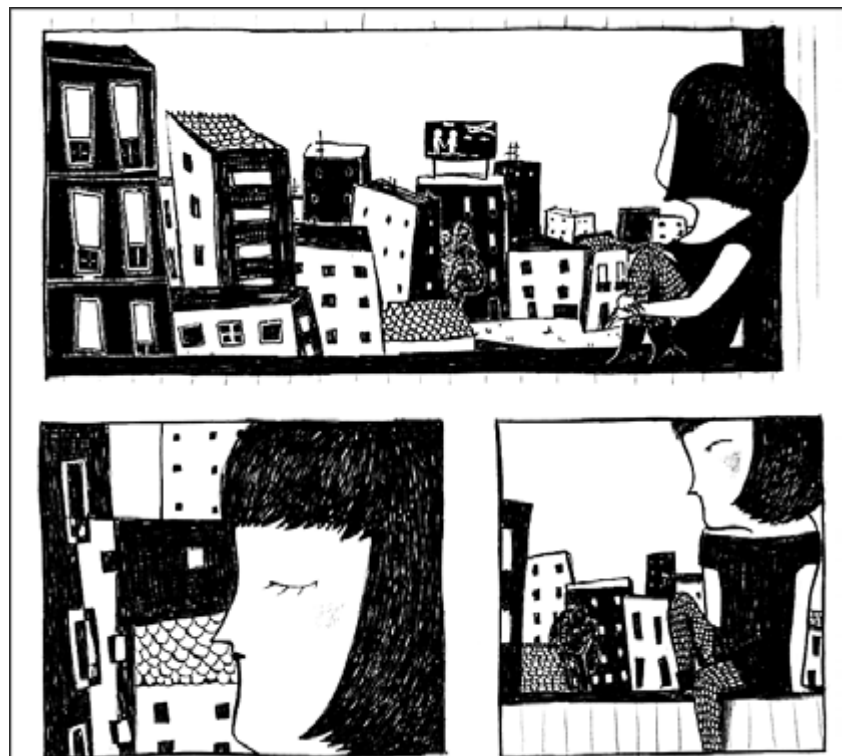
Bucles temporals

PEPE GÁLVEZ

diccions internes i la represió de la censura en van condicionar el present i en van impedir el futur de la contínuïtat. Ara bé, les aventures historietístiques de Nazario, Ceesepe, Mariscal, Max, els germans Farriol i molts altres no són tan diferents de les que actualment viuen molts autors joves que des del món de l'autoedició insisteixen a realitzar publicacions alternatives amb gran càrrega crítica, com ara *Dinero*, de Miguel Brieva, i aquest *El Fanzine Enfermo*, que en un any ja ha publicat quatre

números de lectura clarament recomanable.

Alberto Vázquez, Felix Díaz, Daniel García, Lola Lorente, Braïs, Jano..., autors de la majoria de les seves historietes, demostren un domini del llenguatge que no posseïen els *undergrounds*, alhora que la seva visió crítica canvia el crit rebel per les descripcions i les profecies fosques. Potser és que la llunyania de possibles canvis i la seva relativitat els dona una visió més pessimista de la realitat que la que tenien els autors anteriors.

VINYETES DE LOLA LORENTE PER A 'FANZINE ENFERMO'

LOLA LORENTE